

da se ne vede barbarsko naša sosedna država, da tudi ona ravna pravično z našimi sorojaki in nas ne izzivlje z zverskim divjanjem svoje druhali proti našim sorojakom.

Iz mestnega sosveta ptujskega.

Novo mestno vojašnico je sklenil mestni sosvet prepustiti proti primerni odškodnini državi, da je uredi v veliko moderno bolnico za mesto in okraj. Mesto rabi denar, rabi samo za prizidavo mestne šole 1,500.000 K, nima pa denarja od nikod vzeti. Za vojašnico zahteva sosvet 3,500.000 K, ki bi se lahko v obrokih plačali. Ako prevzame država vojašnico za to vsoto, bo pomagano mestu, ki potrebuje denarja, pomagano pa tudi okraju, ki dobi večjo bolnico.

Da se mestni dohodki zvišajo, je sklenil mestni sosvet zvišati doklade na direktne davke od 40% na 60%.

V zadnjih letih svetovne vojne so sklenili, da sezidajo v Ptuj veliko sirotišnico za vojne sirote. Vodila sta priprave župan Ornig in major Stepnicka. Z vladnim dovoljenjem sta pobirala prispevke. Ko pa je po polomu dični župan Ornig pobegnil, je 50.000 K, ki so bile naložene v mestni hranilnici ptujski za sirotišnico, nakazal neki banki v Gradcu. Mestni sosvet zahteva, naj Ornig povrne oni znesek, ki ga ni dal Ornig, nego je bil nabran za ptujsko sirotišnico. Tudi tu vidimo „nesebično“ delovanje Ornigovo za Ptuj.

Deželna vlada je dovolila, da najme mestna občina 2,000.000 za aprovizacijske namene.

Da razbremeni mestno upravo, je naprosil mestni sosvet deželno vlado za Slovenijo, da prideli nekatere posle izročene področja mestne občine okrajnemu glavarstvu. Deželna vlada je ustregla tej prošnji in odkazala okrajnemu glavarstvu stvari, ki se nanašajo 1. na državljanstvo, 2. na stanovske matice in sklepanje zakonov, 3. na ljudsko štetje, 4. na volitve v zakonodajna zastopstva, 5. na vojaštvo, 6. na trgovino in obrt, 7. na socialno zavarovanje delavcev in nameščencev, 8. na vodno pravo in 9. na bogočastje. Nadalje se odkazujejo okrajnemu glavarstvu v Ptuj vsi ostali vojaški posli mestne občine ptujske, ki spadajo po veljavnih predpisih v izročeno področje občin.

Renegatstvo pri nas.

Slovenci smo dobrodušni in se ne razumemo maščevati. Zato puščamo po naših mestih in trgih v naši svobodni domovini renegate, nemčurje lepo pri miru, tako da bi bili ti lahko zadovoljni. Ali oni niso in menda nikdar ne bodo, posebno z nami ne. Vzrok tiči v njih samih. Neverjetno, ali resnica je namreč, da vsi svet pretresujoči dogodki od leta 1914 do danes po celi Evropi nimajo in niso imeli niti najmanjšega vpliva na mišljenje in čustvovanje renegatstva. Krčevito odklanjajo vsako politično razsodnost, žive še vedno v tistem duševnem razpoloženju kakor nekdanj v za nje tako blaženih časih koruptnega avstrijskega režima. Mi, ki smo se z njimi vred rodili v istih vaseh, trgih in mestih naše domovine, ki smo z njimi vred odrasli in dorasli in vedno skupaj živeli, mi jih poznamo predobro, do dnu duše kakor svojo dlan. Nam ne morejo ničesar prikrivati, nič jim ne pomaga njih hlinjenje in pretvarjanje, češ, mi imamo drugo vzgojo, izobrazbo itd. Mi vemo predobro, da nimajo tega, s čimer bi radi varali druge, namreč nemške izomike, nemške obrazovanosti. Nikdar niso bili pristaši nemštva iz kake ljubezni do prave nemške kulture, kajti iste po svoji neintelegeni in neizobraženosti ne poznajo, niso nikdar poznali in je nikdar ne morejo poznati. Tudi niso nemčurji iz kake ljubezni do nemškega jezika, kajti nobeden zaveden Slovenec ne pači, gnjavi in ne lomi tako ogabno švabščino,

kakor ti psevd-Nemci. Njih Slovencem tako škodljiva politika nemškega značaja, njih nemško mišljenje je izviralo in še danes izvira iz brezmejnega sovraštva in peklenskega zaničevanja do vsega, kar je slovenskega, slovenskega, do vsega, kar jih spominja na lastno rodno krvi. To je stvarno, istinito bistvo njihove „deutschfreundliche Gesinnung.“ V tem smislu se je javljalo njih nemško mišljenje pred vojno in bi se še danes, ako bi imeli mogočnosti. Zaman je, ako vedno hočejo trditi, da to ni res, posebno nasproti nam. To lahko povejo eskimojem, a ne nam, ki smo njih rojaki, ki od rojstva sem skupaj z njimi živimo in se poznamo med seboj kakor člani iste družine. To je treba enkrat za vselej javno pribiti zaradi jasnosti in čistega obračuna. Znamo dobro, s kom imamo posla. Proti pristnim, poštenim Nemcem se ne vne-mamo, nje spoštujemo kot sodržavljane, v kolikor so razumni in politično razsodni in ne dajejo nemčurkim izrodom potuhe. Pa tudi državna oblast, vse uprave ne smejo gojiti nemčurstva ter jim dajati kaka izjemna prava. Tako se baš sedaj nemčurstvo zateka pod okrilje Nemcev in hoče izsiliti, da dobijo pravico in dovoljenje svoje otroke pošiljati v manjšinsko, nemško ljudsko šolo, ki se vzdržuje na državne stroške edino za prave Nemce.

„In di bindiše Šul šik i šun majne kinda net“ tako se čuje iz glupih ust.

Seveda mora biti popolnoma izključeno, da bi taki razni Beraniči, Uršiči itd. smeli zlorabljati Nemcem namenjeno manjšinsko šolo, da bi zadovoljevali in tešili svoje mrznje in zaničevanje proti vsemu Slovenskemu še pri izšolanju svojih otrok.

Njih brezmejno zaničevanje in besno sovraštvo do nas, s katerima mislijo nemško kulturo pri nas dvigniti in ohranjati, se da tolažiti in tešiti le s primerno strogostjo in izjemnim strogim ravnanjem oblasti takim ljudem nasproti. Edino pametno sredstvo in zanesljivo bi bilo, vse te strastne nemčurje iztirati čez mejo na Nemško, ko bi to bilo mogoče. Ne gre, ker jih tam ne marajo, presumljivo je njih nemštvo „der bindiše sict doh jedem im knak“ in ker jih ne smemo, saj so naši državljani.

Ako pa jih moramo trpeti med sabo, naj nas vendar ne izzivajo s svojo glupostjo in omejenostjo, kakor to delajo sedaj! Nikdar ne bo uprava naša smela negovati izrod in odmet. Načelo državne uprave mora biti proti temu socijalnemu pojavu, proti tej narodni bolezni: neizprosen boj in železna strogost brez pardona. Država in uprava morajo razločevati, kdo je v istini Nемеc, kdo je Slovenec ter temu primerno pravično postopati; nemčurstvo je pa to, kar so garje na zdravem telesu, ki jim je treba radikalnega lečenja.

Železniška proga Pragersko-Čakovec-Kaniža.

Avstro-ogrška monarhija je vzdrževala železniško progo Pragersko-Kaniža-Budimpešta kot glavno progo. Ta proga je imela celo vrsto brzovlakov, pa tudi več lokalnih vlakov. Vsak nepristranski poznavalec takratnih razmer je moral priznati, da smo imeli na progi dovolj osebnih vlakov, da smo imeli na vse strani dobre in praktične zveze. Od teh predpotopnih razmer pa nam je ostalo le mnogobrojno železniško uradništvo in vsi drugi uslužbenci. Vlake in zveze pa smo skoraj vse izgubili. Nam, ki živimo ob stari progi, se dozdeva, da so poklicani krogi na našo progo docela pozabili, da njim velja manje kot zadnja lokalna proga na Hrvatskem ali na Kranjskem. Proti takemu bagateliziranju proge Pragersko-Čakovec-Kaniža pa moramo odločno protestirati! Mesta Ptuj, Ormož, Varaždin, trgi Čakovec, Središče, Ljutomer morajo imeti zvezo proti Mariboru in proti Ljubljani. Zvezo pa potrebujejo tudi veliki gospodarski okraji, ki leže ob progi, trgovstvo, obrtništvo in industrija, ki se nahaja v teh krajih. Daviti in zadaviti se ne pustimo zlepa! Dvomimo,

da je družba južne železnice krizo že prebila, da bi ne potrebovala dohodkov tudi iz te proge. Tako pa, kakor sedaj oskrbuje progo Pragersko-Kaniža, ne more imeti dohodkov! Ali ne more ali noče upeljati na tej progi boljših prometnih razmer, naj reducira saj številno osebje!

Kmet, trgovec, obrtnik, industrijec potrebuje dandanes več dobrih zvez, ker mora za vsako malenkost, katero si hoče nabaviti, po svetu potovati. Gotovo pa ni ekonomično, da mora človek iz Ptuja, Ormoža, Središča, ako ima n. pr. opraviti le dve ali tri ure v Mariboru, izostati celi dan; da mora, ako ima opraviti v Celju, Laškem, Laškem, Ljubljani, dan prej odpotovati, plačevati prenočišče in hrano najmanj za poldrugi dan! To so neznosne razmere in se morajo zboljšati. Predolgo se že odlaga, prepočasi se dela na zboljšanje razmer! Prosimo, da se vendar ubere hitreji tempo! Sicer so materialne izgube na obeh straneh preobčutljive! Uslužbenci pa čakajo, da se vendar enkrat zaposlijo!

Dr. Fr. Jurtéla.

Gospodarstvo.

Denar.

Če govorimo o vrednosti našega in nemško-avstrijskega denarja, ne smemo nikdar pozabiti, da smo imeli pred oktobrom 1918 v deželah, ki tvorijo danes Jugoslavijo, in v onih, ki tvorijo Nem. Avstrijo, en in isti denar.

In danes! Danes ima Jugoslavija svoj denar, Nemška Avstrija pa svojega!

Zdaj se pa vprašajmo, kaj bi bilo, če bi imela Nem. Avstrija boljši denar, kot je naš!

Kako vpitje bi bilo v avstrijskih in posebno še celovških časopisih, v letakih in brošurah! Tako je pa vse tiho! Ker si Nemci ne morejo drugače pomagati, farbajo naše ljudi, da se pri glasovanju sploh ne bomo ozirali na gospodarski položaj. Zato pa agitirajo zdaj samo še z „Ungeteiltes Kärnten“, s „Proč od Srbi“ in z drugimi takimi oslarijami. Pustimo jim to otročje veselje!

Star pregovor pravi: Denar je sveta vladar! Tista država je torej boljša, ki ima boljši denar. Primerjamo torej vrednost našega in nemško-avstrijskega denarja!

Borza v Curihu.

6. julija se je dobilo za 100 jugoslovanskih kron 7.60 švic. frankov „ 100 avstrijskih „ 4.— „ „

V Švici so torej plačevali za jugoslovanski denar skoraj še enkrat toliko ko za nemško-avstrijskega.

Borza v Trstu.

6. julija se je dobilo za 100 jugoslovanskih kron 24.50 lir „ 100 nemškoavstr. „ 10.50 „

Torej nič manj ko celih 14 lir več. Nemci in Lahi so prijatelji, a vkljub temu imajo Lahi jugoslovanski denar rajši.

Borza na Dunaju.

6. julija so dali Avstrijci za 100 jugoslovanskih kron nič manj ko 233 nemško-avstrijskih kron.

Zanimivo je sledeče:

Mi Jugoslovani moramo dati za 100 dinarjev 400 jugosl. kron. To je pač le zato, ker je bil srbski dinar ob prevratu več vreden nego naša krona, katero smo podedovali od falirane Avstrije. Nemci s tem agitirajo, da smo morali dati mi za dinar 4 K. Koliko dajo Nemci za dinar? Borzno poročilo pravi (glej „Neue Freie Presse“ z dne 7. julija), da so plačali dne 6. julija za neue Dinarnoten 900—950 kron (avstrijskih.) Nemci so torej dali za 100 dinarjev 900—950 kron, mi Jugoslovani pa samo 400 kron. Važno je tudi, da bo številka 400 ostala, številka 900—950 pa raste od dne do dne.

Borza v Zagrebu.

V Zagrebu se je dobilo 8. julija za 100 avstr. kron samo 42—43 jugoslovanskih kron. To so številke, ki govorijo golo resnico,